ରାୟ ସାହେବ ଡକ୍ଟର ଗୁରଦିତ୍ତମଲ କପୁର

ବନାମ

ମହନ୍ତ ଅମର ଦାସ ଶେଲା, ମହନ୍ତ ରାମ ସରନ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ମାର୍ଚ୍ଚ 19,1965

[କେ. ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ , ଜେ. ଆର୍. ମୁଧୋଲକର ଏବଂ ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲ - ଆଖଡ଼ା କିମ୍ବା ଏହାର ମହନ୍ତ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଥିଲେ କି ନାହିଁ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ - ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱର ବାଜ୍ୟାପ୍ତି - ମହନ୍ତଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କର ଦଖଲ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା କରିବାର ଅଧିକାର ।

ଆବେଦନକାରୀ ମକଦ୍ଦମା ଜମିର ମାଲିକ ଥିଲେ।ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା, ଯିଏକି ଏକ ଆଖଡ଼ାର ମହନ୍ତ ଥିଲେ, ସେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଥିଲେ ଏବଂ ସେ ତାଙ୍କ ପଟ୍ଟାଦାରଙ୍କୁ ଏହାକୁ ଖୋଳିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଚାଷ ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରି, ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ 1940 ମସିହାରେ ଜମିର ଏକ ଅଂଶରୁ ଏବଂ 1943 ମସିହାରେ ଏହାର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶରୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିଥିଲେ । 1950 ମସିହାରେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରି ମହନ୍ତ ପଦରୁ ହଟାଇ ଦିଆଗଲା ଏବଂ 1953 ମସିହାରେ, ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା । 1957 ମସିହାରେ ଏପରି ଅଭିଯୋଗ କରି ଯେ ଆଖଡ଼ା ନିଜେ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଥିଲେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଜମି ଦଖଲ ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ରାୟ ଦେଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ରାୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ କଲେ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ଆବେଦନକାରୀ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ତମାଦି ଦ୍ୱାରା ସମାପ୍ତ ହୋଇସାରିଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା : ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ଉଚ୍ଛେଦ ପରେ ଜମିର ଦଖଲ ଅଧିକାର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଲିକାନା ଅଧିକାରରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆବେଦନକାରୀ

କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର ହେବାର 12 ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଜମିର ପ୍ରକୃତ ଅଧୀନ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲରେ ଥିବା ହେତୁ , ଯାହା ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା, ଯିଏକି ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ହୁଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଆଖଡା ନିଜେ ହୁଅନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ବହିଷ୍କାରରେ ପରିଣତ ହେଲା, ତେଣୁ ଏପରି ଦଖଲ ଅଧିକାର ସମାପ୍ତ ହେଲା । ଯଦି ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଆଖଡ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେଥିରେ ହୋଇଥିବା ରାୟ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଆବଦ୍ଧ କରିବ । ଯଦି ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ଆଖଡ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିନଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେହି ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଖଲ ଆଖଡ଼ା ପାଇଁ ବିରୁଦ୍ଧ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ହେଉଛନ୍ତି ମହନ୍ତ, କିମ୍ବା ଧାରା 92 ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଗ୍ରହୀତା, ଯିଏକି ଆଖଡ଼ା ତରଫରୁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିପାରିଥାନ୍ତେ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 12 ବର୍ଷର ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲ ପରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାକୁ ବାରଣ କରାଗଲା ।

ସୁଦାରାମ ଦାସ ବନାମ *ରାମ କୃପାଲ,* L.R. 77 ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନ 42 ଏବଂ *ସୁବାୟା ବନାମ ମୁସ୍ତାଫା,* L.R. 50 ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନ 295କୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଗଲା ।

ଦ୍ୱିଜେନ୍ଦ୍ର ନାରେନ୍ ରୟେ ବନାମ *ଜୋଗେସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେ,* A.I.R. 1924 Cal. 600, ମାମଲା ଗୁଡିକୁ ସୂଚିତ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 471/1963 ।

ନିୟମିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1627/1960 ରେ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 1960 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 9 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଏବଂ ରାୟରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଏସ୍. ଭି. ଗୁପ୍ତେ, ବି. କେ. ଖାନ୍ନା, ଆର୍. କେ. ଗର୍ଗ, ଡି. ପି. ସିଂହ, ଏସ୍. ସି. ଅଗ୍ରୱାଲ* ଏବଂ *ଏମ୍. କେ. ରାମମୂର୍ତ୍ତି ।*

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ* ଏବଂ *ଏମ୍. ଏସ୍. ଗୁପ୍ତା* ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 11 ଙ୍କ ତରଫରୁ *ପି. କେ. ଚାଟାର୍ଜୀ* ଏବଂ *ଆର. ଏଚ. ଧେବର* ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଧୋଲକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ମକଦ୍ଦମାକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ରାୟରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ମକଦ୍ଦମାରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଥିବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଷୟ ହେଉଛି ବାଦୀ-ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ ପାଇଁ ଦାୟାର ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି କି ନାହିଁ । ଏହି ଆବେଦନରେ ଦଶ ଜଣ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଦୁଇ ଜଣ, ବାଦୀ-ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅମର ଦାସ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 11 ଭାରତ ସଂଘ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଆବେଦନକୁ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରାଯାଇଥିବାବେଳେ ଏହା ଭାରତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ । ଯେଉଁ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ଷେପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ଜମିରେ 122 1/2 /1431 1/2 ର ଏକ ଅଂଶ ରହିଛି । ଏହି ଜମିର ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ହେଉଛନ୍ତି ଅମୃତସରର ସୁଲତାନୱିଣ୍ଡ ଫାଟକର ଆଖଡ଼ା ନିର୍ବାନସାର୍ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ରାମ ସରନ ଦାସ 1950 ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଆଖଡ଼ାର ମହନ୍ତ ଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମକଦ୍ଦମାରେ ଏକ ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ହଟାଇ ଦିଆଗଲା, ଯାହାକୁ 1950 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 11, ରେ ଏକ ଆବେଦନରେ ନିଶ୍ଚିତ କରାଗଲା । ଡିସେମ୍ବର 29,1953 ରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ମହନ୍ତ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା ।

1939 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 15 ତାରିଖରେ ଆବେଦନକାରୀ 141 କାନାଲ 8 ମାର୍ଲା ଜମି ଦଖଲ ପାଇଁ ପଞ୍ଜାବ ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 38 ଏବଂ 39 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରାଜସ୍ୱ ଅଦାଲତରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରିଥିଲେ, ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ସେ ସେହି ଜମିରୁ ଖୋଳାଯାଇଥିବା ମାଟିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି କାହାକୁ ଇଟା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହାର ଏକ ସିକିମି ପଟ୍ଟା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 39 ର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଥିଲା ଏବଂ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କଲା । ରାଜସ୍ୱ ଅଦାଲତ ଧରିନେଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସିକିମି ପଟ୍ଟା ଦିଆଯାଇ ଜମି ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ ସିକିମି ପଟ୍ଟାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖୋଳାଗଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବେଦଖଲ ସେହି ଜମିର ସେହି ଭାଗରେ ସୀମିତ

ଥିଲା ଯାହା ଖୋଳାଯାଇଥିଲା । ବେଦଖଲ ଆଦେଶର ତାରିଖ ଜୁନ୍ 3,1940 ଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ସେହି ଆଦେଶରୁ, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଯାହାକୁ 1940 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 19, ରେ ଖାରଜ କରାଗଲା । ଏହାର କିଛି ସମୟ ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ସେହି ଜମିର ଅଧିକାର ହାସଲ କଲେ ଯେଉଁଠାରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ବେଦଖଲ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପଟ୍ଟାଦାର ଅବଶିଷ୍ଟ ଜମି ଖୋଳିବା ଜାରି ରଖିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ସେଥିରୁ ବେଦଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କଲେ । ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାର କରୁଥିବା ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସମଗ୍ର ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଦେଶ କରିଥିଲେ ଯାହାକୁ ପୂର୍ବ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ପଟ୍ଟା ହିସାବରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମିର ଏକ ଅଂଶରୁ ବେଦଖଲ ହେବା ପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଆବେଦନରେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ 29 କାନାଲ ଏବଂ 14 ମାର୍ଲା ଜମିକୁ ଛାଡି ବେଦଖଲ ଆଦେଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଦେଶ 1943 ମସିହା ମେ 31 ତାରିଖରେ ଦିଆଗଲା । ଏହାର କିଛି ସମୟ ପରେ ଆବେଦନକାରୀ, ଜମିର ଅଧିକାର ହାସଲ କରିଥିଲେ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆବେଦନରେ ବହିଷ୍କାର ଆଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ ।

1957 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 18, ରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଆଖଡ଼ା ନିର୍ବାନସାରଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ମହନ୍ତ ରାମ ସରନ ଦାସଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ନଥିଲେ, ଯାହା ଜମିର ହସ୍ତାନ୍ତର ସହିତ ସମାନ ଥିଲା, ଯାହା ତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ସୁବିଧା ପାଇଁ ନଥିଲା । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଏହାର ବିପରୀତରେ ରାମ ସରନ ଦାସଙ୍କ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଅନଧିକୃତ ଏବଂ ବେଆଇନ ଥିଲା ଏବଂ କାରଣ ସେ ଯାହା କରିଥିଲେ ତାହା ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ କୌଣସି ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଆଧାରରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା କଲେ । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଜମିଟି ଆଖଡ଼ା ସହିତ କଦାପି ଜଡ଼ିତ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ମହନ୍ତ ରାମ ସରନ ଦାସ ଏହାର ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଥିଲେ ଏବଂ ଜମିର ସିକିମି ପଟ୍ଟାଦାର ହିସାବରେ ଏହାକୁ ଖୋଳି

ଚାଷ ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ କରିଦେବା କାରଣରୁ, ଜମିର ମାଲିକ ଭାବେ ଆବେଦନକାରୀ ପଟ୍ଟାକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2ଙ୍କୁ ବେଦଖଲ କରିବାରେ ହକଦାର୍ ଥିଲେ । ଏହି ଜମି ୱାକ୍ଫ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ସେ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଥିବା ଦଖଲ ଅଧିକାର ରାଜସ୍ୱ ଅଦାଲତର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାପିତ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ଅଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଥିଲା ଯେ ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ମକଦ୍ଦମା ପୂର୍ବରୁ 12 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ନିଜର ଅଧିକାର ବଶତଃ ମାଲିକ ଭାବରେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଜମି ଉପରେ କ୍ରମାଗତ ଦଖଲରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ବାଦ ଦେବା ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ମିଆଦ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଉତ୍ତରରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦୋହରାଇଥିଲେ ଯେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଭାବରେ, ଆଖଡା ନିର୍ବାନସାର ହେଉଛନ୍ତି ତାହାର ମାଲିକ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା କଦାପି ଏହାର ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ନଥିଲେ । ତେଣୁ, ତାଙ୍କ ମତରେ, ରାଜସ୍ୱ ଅଦାଲତଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ଆଦେଶର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଦଖଲ ଅଧିକାରକୁ ନିର୍ବାପିତ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ମାଟି ଖୋଳିବା ପାଇଁ ଜମିକୁ ପଟ୍ଟା ହିସାବରେ ଦେବାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତର ଥିଲା, ଯାହା ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ସୁବିଧା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ତାହା ଅନଧିକୃତ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ମତରେ ଆବେଦନକାରୀ 12 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଜମି ଦଖଲରେ ଥିଲେ ବୋଲି କେବଳ ଏହି ସତ୍ୟତା ମକଦ୍ଦମା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଜମି ଏକ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିଚାଳକଙ୍କ "ମୃତ୍ୟୁ, ଇସ୍ତଫା କିମ୍ବା ଅପସାରଣ" ତାରିଖ ଠାରୁ 12 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଣାଯାଇପାରିବ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ନିଜ ଅଧିକାରରେ 12 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଜମିର ଦଖଲରେ ରହିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ଏହି ମକଦ୍ଦମା ବିଚାର କରୁଥିବା ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଫଇସଲା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅମୃତସରର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମର୍ଥନ କରାଗଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା *ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ* ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ସମୟସୀମାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରୁ, ତା ଉପରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଅନାବଶ୍ୟକ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ବିବୃତିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିବୃତି ଉପରେ ଦୃଢ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଯେ ସେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ଜମିର ମାଲିକ ଭାବରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ 12 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ନିଜ ଅଧିକାରରେ ଜମି ଦଖଲ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଜଣେ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଭାବରେ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦିଓ ତାଙ୍କର ବୃତ୍ତିକୁ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ସେ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିବୃତ୍ତିଗୁଡିକ ଉପରେ ଏହି ପ୍ରଭାବ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଯେ ଜମିର ମୂଳ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ଥିଲେ ଏବଂ ଆଖଡ଼ା ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଏହା ଜଣେ ହେଉ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଜଣେ, ସେଥିରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । କାରଣ, ପ୍ରଜାଙ୍କ ଦଖଲ ଅଧିକାର ବେଦଖଲ ମକଦ୍ଦମାରେ ପାରିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ସମାପ୍ତ ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମା ନିମିତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ବିଦ୍ୱାନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଉତ୍ତରରେ ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ବିରୋଧ କରିନାହାଁନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର ହେବା ପୂର୍ବରୁ 12 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଦଖଲରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଏପରି କହି , ଏହାକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ତଥ୍ୟ ତାଙ୍କ ମାମଲାରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିନଥିଲା ।

ଆମକୁ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ 1940 ମସିହାରେ, ଜମିର ଏକ ଅଂଶରୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2ଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯିବା ପରେ ଏବଂ 1943 ମସିହାରେ ଏହାର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶରୁ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇ, ପରେ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦଖଲ ଅଧିକାର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ସହିତ ମିଶ୍ରଣ କରାଗଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର ହେବାର 12 ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଜମିର ପ୍ରକୃତ ଅଧୀନ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲରେ ଥିବା ହେତୁ, ଏହା ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଯିଏକି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ହୁଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଆଖଡା ନିଜେ ହୁଅନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ବହିଷ୍କାରରେ ପରିଣତ ହେଲା, ତେଣୁ ଏପରି ଅଧିକାରର ସମାପ୍ତ ଘଟିଲା ।

ତଥାପି, ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତା ଶ୍ରୀ ଗୁପ୍ତା, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପାଇଁ, ଅନୁରୋଧ କରି ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତର ପରି, ଯାହା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇନାହିଁ ଯେ ଏହା ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ,

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଆଖଡ଼ାର ମହନ୍ତ ପଦର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ, ତାଙ୍କ ପଦବୀରେ ଉତ୍ତରାଧିକାର ହେବାର 12 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ।ତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ତାଙ୍କ ପଦବୀରେ ଏହି ଉତ୍ତରାଧିକାରକୁ ନିଶ୍ଚିତ ବୋଲି ସେତେବେଳେ ବିବେଚନା କରାଗଲା; ଯେତେବେଳେ 1950 ମସିହାରେ ମହନ୍ତ ପଦରୁ ତାଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ବିଚାର କରୁଥିବା ଅଦାଲତଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେବା ପରେ ଏହା ଘଟିଥିଲା; ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ମହନ୍ତ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା । ତାହା ଥିଲା 1953 ମସିହା, ଡିସେମ୍ବର 12 ତାରିଖ । ଏହି ମକଦ୍ଦମା ସେହି ତାରିଖର 12 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦାୟାର ହୋଇଥିବାରୁ, ଶ୍ରୀ ଗୁପ୍ତା ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ , ତାହା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଧରିନିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ଯୁକ୍ତିର ସରଳ ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ଯାହା ଘଟିଥିଲା ତାହା ହେଉଛି ଜମି ମାଲିକ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ତ୍ୱର ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରିବା........। କୌଣସି ଅର୍ଥରେ ଏହାକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଭାବରେ ବିବେଚନା କିମ୍ବା ଏପରିକି ତାହା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହାକି ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀଙ୍କର, ଯାହାଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଗଲା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ । ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ରାମ ସରନ ଦାସଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କ ଠାରୁ ଏପରି ହସ୍ତାନ୍ତର ଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଗଲା ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ, ଯିଏକି ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ ମଧ୍ୟ ହାଜର ହୋଇଥିଲେ, ସେ ଏକ ଅଭିନବ ବିବାଦ ଉଠାଇଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ, ଆଖଡ଼ା ଯିଏକି ପ୍ରକୃତ ଅଧିକୃତ ପ୍ରଜା ଥିଲେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ମହନ୍ତ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆନଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ କାରଣ ଏହି ସମୟ ବ୍ୟବଧାନରେ ଆଖଡ଼ା ତରଫରୁ ଜମିର ଦଖଲ ପାଇଁ ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲରେ ଥିଲେ ତାହାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି ନଥିଲେ । ଏହି ବିବାଦର ସମର୍ଥନରେ ସେ *ଦ୍ୱିଜେନ୍ଦ୍ର ନାରେନ୍ ରୟେ ବନାମ ଜୋଗେସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେ(1)* ମାମଲାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି । ବିଶେଷ କରି ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତୀ ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି, ଯିଏ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

---

(1) A. I. R. 1924 Cal. 600.

" ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ସାର ହେଉଛି ସମୟ ସେତେବେଳେ ଚାଲିଥାଏ ଯେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାରଣ ଉପାର୍ଜିତ ହୁଏ, ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାରଣ ସେତେବେଳେ ଉପାର୍ଜିତ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ ଥାନ୍ତି ଯିଏକି ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରିପାରିବେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଯାହାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର ହୋଇପାରିବ .... I କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାରଣ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପୀଡ଼ିତ ପକ୍ଷଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପଶମ ପାଇବା ନିମିତ୍ତ ଆବେଦନ କରିବାର ଅଧିକାର ଥାଏ I ଏହି ଆଇନ (ସମୟସୀମା) କୌଣସି ଦାବି ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ନୁହେଁ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ଏବଂ ଯେଉଁ ଅଧିକାର ପାଇଁ କୌଣସି ଅନୁରୂପ ପ୍ରତିକାର ନାହିଁ କିମ୍ବା ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ରାୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏହା ତାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ନୁହେଁ I ଫଳସ୍ୱରୂପ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାରଣ କେବେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଛି ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ପରୀକ୍ଷା ହେଉଛି ବାଦୀ କେବେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଏକ ସଫଳ ଫଳାଫଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଜାୟ ରଖିପାରିଥାନ୍ତେ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା I

ସେ ଆହୁରି *ଏଫ୍. ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରେଡ୍ଡୀ ବନାମ ଏଲ୍. ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରେଡ୍ଡୀ (2)* ମାମଲାରେ ପୃଷ୍ଠା 206 ରେ ଥିବା ଅନୁଧ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ ହାସଲ କରିଛି ବୋଲି ଆମ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିଲେ I ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଗତ ହୋଇଥିବା ମାମଲାରେ ଶୀର୍ଷକ ଟିପ୍ପଣୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

" V 1927 ମସିହାରେ ଏକ ଶୈଶବ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ଏବଂ V ଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିଲା, ତାଙ୍କର ପିତୃପକ୍ଷର ଜଣେ ସମ୍ପର୍କୀୟ H, ତାହାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କଲେ ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କର ପିତୃପକ୍ଷର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ପର୍କୀୟ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ସେ ହକଦାର୍ I ମକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସମୟରେ, ଫେବୃଆରୀ, 1928 ରେ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଜଣେ ଗ୍ରହୀତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା I ମକଦ୍ଦମାରେ ରାୟ ହୋଇଥିବାରୁ 1930 ମସିହା, ଜାନୁଆରୀ 20 ତାରିଖରେ ଗ୍ରହୀତାଙ୍କ ଠାରୁ H ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲ ପ୍ରାପ୍ତ କଲେ ଏବଂ 1936 ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କର ପୁତୁରା, H ଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ

(2) [1957] S. C. R. 195

ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲକୁ ଆସିଲେ । 1941 ମସିହା, ଅକ୍ଟୋବର 23 ତାରିଖରେ, ଉତ୍ତରଦାତା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଭାଗର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏହି ଆଧାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମା ଆଣିଥିଲେ ଯେ ସେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ, H ଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଭାବରେ V ଙ୍କ ର ପିତୃପକ୍ଷର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଥିଲେ, ଯେ ସମସ୍ତ ତିନିଜଣ V ଙ୍କ ର ସମାନ ସହ-ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଥିଲେ ଏବଂ H ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ରାୟ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସହ-ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲକୁ ଆସିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ବିରୋଧ କଲେ ଏବଂ ଯୁକ୍ତି କଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା, H ଏବଂ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲରେ ଥିବାରୁ , ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ହରାଇଲେ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କେବଳ 1930 ମସିହା, ଜାନୁଆରୀ 20 ତାରିଖ ଠାରୁ 1941 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 23 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟ ସୀମାକୁ ଗଣନା କରାଯିବ ତା ନୁହେଁ, H ଙ୍କର ମକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସମୟରେ ଗ୍ରହୀତା ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲରେ ଥିବା ସମୟର ପୂର୍ବ ଅବଧିକୁ ମଧ୍ୟ ଗଣନା କରାଯିବ । ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମାମଲାରେ H ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ରାୟ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସହ-ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଗ୍ରହୀତାଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲ ପାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ।"

ସେହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ହିଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଲେ ଯେ ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତା ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ହରାଇ ନାହାଁନ୍ତି । ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଉଦ୍ଧୃତ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ଆମେ ସ୍ଥିର କରିଛୁ । ଏହି ଅନୁଧ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ଧରିନେଇ, ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲାରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଆଖଡ଼ା ତରଫରୁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସକ୍ଷମ ନଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ତଥାପି ମହନ୍ତ ଥିଲେ ଏବଂ ଯଦି ବାସ୍ତବରେ ଏପରି ଏକ ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାରଣ ଥାଏ, ତେବେ ସେ ଆଖଡ଼ା ତରଫରୁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରି ପାରିଥାନ୍ତେ । ଆହୁରି, ମକଦ୍ଦମା ସମୟରେ ଦଖଲ ଜଣେ ଗ୍ରହୀତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା ଯିଏ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ ।

ଆମେ ସୂଚାଇ ପାରିବୁ ଯେ ଆଖଡ଼ାର ଜଣେ ମହନ୍ତ ଆଖଡ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଏହା ତରଫରୁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବାର ଏବଂ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଣାଯାଇଥିବା ଏକ ମକଦ୍ଦମାକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଭଳି ଉଭୟ ଅଧିକାର ରହିଛି । ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କର ହିନ୍ଦୁ ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ନିୟମ ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣର ପୃଷ୍ଠା 274 ଏବଂ 275 ରେ ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ ଆଇନକୁ ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଏହା ସୂଚିତ କରାଯାଏ ଯେ ଦେବୋତ୍ତର ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଷ୍ପାଦନ ବିକ୍ରୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ମଠର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ତାରିଖ ନୁହେଁ ବରଂ ବିକ୍ରିର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରଭାବ୍ୟ ଦଖଲର ତାରିଖ ଯେଉଁଠାରୁ କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲର ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତାହାକୁ ସମୟସୀମା ଅଧିନିୟମର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଗଣନା କରାଯିବ । ବାସ୍ତବରେ ଏହା ହିଁ *ସୁଦର୍ଶନ ଦାସ ବନାମ ରାମ କୃପାଳ* [1] ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି ପରଷଦ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । *ସୁବାୟା ବନାମ ମୁସ୍ତାଫା* [2] ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି ପରିଷଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ସମାନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ମାମଲାରେ ଯାହା କୁହାଯାଇଛି ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଳି ମାମଲା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ । ତେଣୁ ଯଦି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଟି ମକଦ୍ଦମାରେ ଆଖଡ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ, ତେବେ ସେଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ହେବ କାରଣ ସେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଙ୍କ ପଦବୀର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ଆଖଡ଼ାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିନଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାଗୁଡ଼ିକରେ ପାରିତ ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅଳ୍ପ କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିଭି ପରିଷଦର ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ଆଧାରରେ ଆଖଡ଼ା ପାଇଁ ପ୍ରତିକୂଳ ହେବ । ଆବେଦନକାରୀ 12 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବିରୁଦ୍ଧ ଦଖଲରେ ରହିବା ପରେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର ହୋଇଥିବାରୁ , ତାହା ସମୟ ଦ୍ୱାରା ତମାଦି ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ ଧରିନେବାକୁ ହେବ । ଏହି କାରଣରୁ, ନିମ୍ନସ୍ଥ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରି, ଆମେ ନିମ୍ନସ୍ଥ ଅଦାଲତଗୁଡିକର ରାୟଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରୁ ଏବଂ ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କର ମକଦ୍ଦମାକୁ ଏହି ସମସ୍ତ ଅଦାଲତରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରୁ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

---

(1) L. R. 77 I. A. 42.
(2) L. R. 50 I. A. 295

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ତୁଷାର କାନ୍ତ ଗୋଛି
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।